U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **T. K.**, zastoupen JUDr. Václavem Krondlem, advokátem se sídlem Karlovy Vary, Jiráskova 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky,** se sídlem Praha 7, poštovní schránka 21/OAM, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2011, č. j. OAM-50/VL-07-PA03-2009, v řízení o návrhu žalobce na přikázání věci jinému soudu,

takto:

Věc **se přikazuje** Krajskému soudu v Plzni.

Odůvodnění:

[1] Nejvyšší správní soud obdržel od Krajského soudu v Ostravě ve shora označené věci dne 26. 10. 2012 návrh podle § 9 zákona č. 150/2002, soudního řádu správního (dále též „s. ř. s."), na přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu, konkrétně Krajskému soudu v Plzni.

[2] Žalobce správní žalobou ze dne 12. 9. 2011 brojil proti výše citovanému rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ve věci mezinárodní ochrany, a to u místně příslušného Krajského soudu v Ostravě. Podáním ze dne 3. 9. 2012 žalobce navrhl přikázání věci některému soudu v západních Čechách, protože nyní bydlí a pracuje v S. Rovněž argumentoval, že jeho advokát, JUDr. Václav Krondl, sídlí v Karlových Varech. Žalobce nadto poukázal na finanční náročnost řízení u Krajského soudu v Ostravě vzhledem ke vzdálenosti a vyjádřil svůj úmysl zúčastnit se osobně jednání soudu.

[3] Vyjádřením ze dne 2. 11. 2012 dal žalovaný správní orgán souhlas, aby se s ohledem na hospodárnost celého řízení a z důvodu vhodnosti konalo řízení u jiného než místně příslušného soudu.

[4] Nejvyšší správní soud usoudil o věci takto.

[5] Podle § 9 odst. 2 s. ř. s. platí, že Nejvyšší správní soud může věc přikázat jinému než místně příslušnému krajskému soudu, je-li to pro rychlost nebo hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu vhodné.

[6] Tato tzv. delegace vhodná představuje průlom do zásady zákonného soudce, vyjádřené v článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod tak, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu a soudce stanoví zákon. Místní příslušnost soudu, určena procesními předpisy, je tedy základní pravidlo, které je promítnutím dělby činnosti uvnitř soudní soustavy mezi jednotlivými články tak, aby věci byly projednávány tam, kde jsou nejlepší předpoklady pro jejich náležité projednání a rozhodnutí.

[7] V otázce tzv. delegace vhodné již existuje ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu. Rozšířený senát se k tomuto institutu vyjádřil v usnesení ze dne 22. 4. 2004, č. j. Nad 138/2003-26, publ. pod č. Sb. NSS 305/2004, takto: „*Delegace vhodná je výjimkou ze zásady trvání místní příslušnosti a z ústavní zásady zákonného soudu a soudce, a proto k ní lze přistoupit pouze v těch ojedinělých případech, v nichž by projednání věci jiným než místně příslušným krajským soudem znamenalo z komplexního pohledu hospodárnější, rychlejší či po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější posouzení věci. Skutečnost, že žadatel o azyl má místo pobytu mimo obvod místně příslušného krajského soudu a ve věci požaduje nařídit jednání, proto není sama o sobě důvodem postačujícím pro přikázání věci z důvodu vhodnosti podle § 9 odst. 2 s. ř. s.*“.

[8] Obdobný názor na věc již opakovaně zaujal Ústavní soud, např. v nálezu ze dne 02.11.2010 sp. zn. I.ÚS 938/10, v němž rozhodl, že: „*Zásada zákonného soudce představuje jednu ze základních záruk nezávislého a nestranného soudního rozhodování v právním státě a podmínku řádného výkonu té části veřejné moci, která byla soudům ústavně svěřena. Předpokladem přikázání věci z důvodu vhodnosti podle § 12 odst. 2 o. s. ř. je, aby pro takové rozhodnutí byly splněny podmínky v tomto ustanovení uvedené. Jak již Ústavní soud uvedl ve svých (citovaných) rozhodnutích, lze souhlasit s tím, že předpokladem uvedeného postupu je (typicky) existence okolností, jež umožňují hospodárnější a rychlejší projednání věci, či po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější projednání věci jiným, než podle zákona příslušným soudem (nález Ústavního soudu ze dne 7. 10. 1996 sp. zn. IV. ÚS 222/96, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 6, str. 201). Na straně druhé Ústavní soud zdůrazňuje, že přitom je však třeba mít na zřeteli, že obecná místní příslušnost soudu, který má věc projednat, je zásadou základní a případná delegace příslušnosti jinému soudu je toliko výjimkou z této zásady, kterou je třeba vykládat restriktivně (nález Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2001 sp. zn. I. ÚS 144/2000, Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu, svazek 24, str. 281)*“.

[9] Z požadavků formulovaných judikaturou tedy zřetelně vyplývá, že podmínky pro delegaci vhodnou je nutno interpretovat restriktivně a výjimku z pravidla lze připustit pouze tehdy, je-li to z komplexního pohledu hospodárnější, rychlejší či spolehlivější pro spolehlivé posouzení věci. Jinými slovy, k základnímu důvodu musí přistoupit další důvody a naléhavé zájmy, které výjimečně a zcela ojediněle převáží ústavní zásadu zákonného soudce a soudu.

[10] Úlohou Nejvyššího správního soudu v této věci tedy je posoudit, zda jsou dány důvody pro výjimečné použití institutu vhodné delegace a rozhodnout, zda by řízení u Krajského soudu v Plzni bylo z komplexního pohledu na věc hospodárnější, rychlejší nebo spolehlivější než u místně příslušného Krajského soudu v Ostravě.

[11] Žalobce svůj návrh podložil čtyřmi důvody. Jeho pracovištěm je od samého počátku azylu poliklinika v S. Zároveň má od 18. července 2012 bydliště rovněž v S, a to na adrese léčebného preventivního zařízení. Jeho advokát v předmětné věci, JUDr. Václav Krondl, sídlí v nedalekých Karlových Varech. Žalobce se ve svém návrhu poukazuje rovněž na nemalé finanční náklady, které by mu cestování do Ostravy přineslo, protože se jednání soudu chce osobně zúčastnit.

[12] Vzhledem k sídlu žalovaného správního orgánu (Praha), bydlišti a pracovišti žalobce (S.) a sídlu jeho advokáta (Karlovy Vary) je třeba konstatovat, že by účastníci předmětného řízení byli skutečně od Krajského soudu v Ostravě značně vzdáleni (375–525 km). Je tedy zjevné, že přesunem do Plzně by se soud účastníkům značně přiblížil. Samotná vzdálenost účastníků od sídla soudu a jejich zvýšené finanční náklady např. na dopravu by však coby důvody pro přikázání věci k jinému soudu samy o sobě nepostačovaly.

[13] K předcházejícím skutečnostem ale přistoupily další zásadní aspekty, které vzal soud při svém rozhodování v úvahu. V prvé řadě je to kladný postoj žalovaného správního orgánu, který s delegací vyslovil souhlas rovněž s ohledem na celkovou hospodárnost řízení. Další rozhodující okolností je fakt, že Krajský soud v Ostravě v dané věci sice již provedl některé přípravné úkony, ale ústní jednání ve věci dosud neproběhlo, takže by přesunem nemělo dojít ke zdržení věci. Stranou nemůže zůstat ani specifická povaha řízení o mezinárodní ochraně, v němž se žalobce domáhá udělení azylu nebo doplňkové ochrany, a v němž se mohou zkoumat aktuální místní poměry účastníka řízení.

[14] Kumulace všech výše zmíněných faktorů tedy soud vede k závěru, že z komplexního pohledu by řízení u Krajského soudu v Plzni skutečně bylo hospodárnější a celkově vhodnější, a to nejen pro žalobce, ale i pro další účastníky řízení. Nejvyšší správní soud tedy usoudil, že v tomto případě jsou naplněny zákonné i judikatorní požadavky pro tzv. delegaci vhodnou, odůvodňující výjimečné použití tohoto institutu. Zároveň však soud připomíná, že § 9 odst. 2 s. ř. s. o přikázání jinému soudu z důvodu vhodnosti je třeba vykládat a aplikovat restriktivně a v souladu s ustálenou rozhodovací činností Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu jako výjimku z ústavní zásady zákonného soudu a soudce.

[15] Ze všech popsaných důvodů Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 9 odst. 2 s. ř. s. tak, že řízení o návrhu (žalobě) proti rozhodnutí žalovaného se přikazuje Krajskému soudu v Plzni. Rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o této otázce jsou soudy vázány.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. listopadu 2012

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu